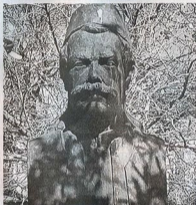

Συνεργασία της Θασιακής Ένωσης με τον δήμο Θάσου

Εκδηλώσεις για τα 200 χρόνια της εθνικής παλιγγενεσίας στη Θάσο

ΧΑΤΖΗΓΩΡΓΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ
ΠΡΟΕΣΤΟΣ - ΦΙΛΙΚΟΣ
ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
1821 ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ
(1761 - 1824)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΦΙΛΙΚΟΣ-ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ 1821
(1792 - 1877)

Η Θασιακή Ένωση Καβάλας σε συνεργασία με τον Δήμο Θάσου για τα διακόσια χρόνια του εορτασμού της παλιγγενεσίας προγραμματίζει τις παρακάτω δράσεις στη Θάσο:

- Τρεις εκδηλώσεις, μία στον Λιμένα, μία στον Θεολόγο και άλλη μία στο Καζαβίτη με παρουσίαση ιστορικών γεγονότων και βιογραφίες αγωνιστών της εθνεργείας του 1821. (Οι ακριβείς ημερομηνίες θα καθορισθούν ανάλογα με την πορεία της πανδημίας).
- Την έκδοση επετειακού τόμου «Θασιακών», αφιερω-

θούν στα σχολεία της Π.Ε. Καβάλας, με σκοπό να γνωρίσουν οι μαθητές μας την τοπική τους ιστορία.

Καιτοι η Καβάλα δεν είχε μεγάλο χριστιανικό πληθυσμό το 1821, γιατί δεν αριθμούσε πάνω από 300 χριστιανούς, εντούτοις στην Ελληνική Επανάσταση συμμετείχαν τέσσερις μέχρι σήμερα γνωστοί αγωνιστές. Ο ένας είναι ο Ιλαρίων Καρατζόγλου, βιογραφία του οποίου είχε γράψει ο μακαρίτης κληρικός Απ. Βασιλόπουλος (Βλ. Πρακτικό

Η επανάσταση του 1821 στη Θάσο

Το αρχοντικό του Χατζηγιώργη Μεταξά, κτισμένο το 1820, όπου αποφεύχθηκε η κήρυξη της επανάστασης τον Ιούνιο του 1821. Φωτογραφική επίσκεψη Ιταλιανού Γαβριέλη

Η Θάσος το 1821 ζούσε κάτω από ένα καθεστώς ευνοϊκών προνομίων, που τους παραχώρησε ο νέος κυριάρχης τους Μεχμέτ Αλής. Οι κάτοικοι του νησιού κάτω από μια σκιώδη τουρκοαγυπτική εξουσία βρισκόταν την ευκαιρία να αποκρυσταλλώσουν μια μορφή ιδιότυπου κοινοτικού πολιτεύματος, που προκάλούσε τον θαυμασμό του κάθε επισκέπτη. Παράλληλα με την τουρκική και αγυπτιακή εξουσία αναπτύσσεται στη Θάσο και μια ελληνική κοινοτική εξουσία.

Τον Ιούνιο του 1821 η Θάσος βρέθηκε στη δίνη των γεγονότων. Ψαριανά πλοία αποβιβάζουν ενόπλιους στην Ασπίδα, που ανεβαίνουν στο Θεολόγο, πρωτεύουσα τότε του νησιού, όπου οι κάτοικοι τους υποδέχονται με μεγάλο ενθουσιασμό. Πρόεδρος της Θάσου ήταν τότε ο Χατζηγιώργης Μεταξάς, ο οποίος είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία από τον Θάσιο Φιλικό αρχιμανδρίτη Καλλινίκο Σταματιάδη. Στη σύσκεψη που ακολούθησε στο αρχοντικό του, ο σκεπτικιστής και μεγάλης ηλικίας πρόεδρος εξέφρασε τους δισταγμούς του για την επιτυχία της εξέγερσης, γιατί η Θάσος ήταν απομονωμένη στο βορειοανατολικό Αιγαίο και εκτεθειμένη στους πολυάριθμους Τούρκους, που ζούσαν στα απέναντί τους παράλια. Η ενθουσιώδης νεολαία, όμως, που είχε συγκεντρωθεί έξω από την ακία του Χατζηγιώργη, όπου συνεδρίαζε η προεπιδομηγογενετία του Θεολόγου με τον αρχηγό των ενόπλιων Ψαριανών, του προέβλεψε στη μεγάλη απόφαση

- Την έκδοση επετειακού τόμου «Θασιακών», αφιερωμένου στους αγωνιστές της Θάσου, που έλαβαν ενεργό μέρος στον αγώνα της ανεξαρτησίας. Ανάπτυξη του επετειακού αυτού τόμου θα διατεθούν στα σχολεία της Θάσου, με σκοπό να γνωρίσουν οι μαθητές μας την τοπική τους ιστορία.

Θάσιοι αγωνιστές του 1821

Αρχιμανδρίτης Καλλίνικος Σταματιάδης, Φιλικός από το Καζαβίτι της Θάσου, εμίσηε στη Φιλική Εταιρεία τον αρχηγό της εξέγερσης των Θάσιων Χατζηγιώργη Μεταξά. Χατζηγιώργης Μεταξάς, πρόεδρος και σπληαρχηγός της εξέγερσης του 1821 στη Θάσο. Το λάβαρο της επανάστασης υψώθηκε τον Ιούνιο του 1821 και έληξε τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους με την υποταγή της Θάσου.

Σωτήριος Δημητρίου από το Θεολόγο της Θάσου, εγκατέλειψε το νησί μετά το ξημύχισμα της επανάστασης και συνέχισε τον αγώνα του στη νότια Ελλάδα. Συμμετείχε στις μάχες της Κασσάνδρας, των Ψαρών, του Σκοινόλακα, της Αταλάντης, του Τρίκερι .

Θωμάς Γεωργίου, σπληαρχηγός στον αγώνα του 1821. Αυγερινός Βάγιας, αγωνίσθηκε με τον τακτικό του Φαβιέρου και σακατεύθηκε στην τελευταία εκστρατεία κατά της Χίου.

Παράλληλα η Θ.Ε.Κ για τα διακόσια χρόνια του εορτασμού από την Ελληνική Επανάσταση προγραμματίζει τις παρακάτω δράσεις στην Καβάλα:

- Δύο εκδηλώσεις για την παρουσίαση Καβαλιωτών Αγωνιστών.

Η μία εκδήλωση «Αναπαράσταση άφιξης λόχου θάσιων εθελοντών στην Καβάλα» (20 Ιουνίου 2021) θα ενταχθεί στις εορταστικές εκδηλώσεις του Δήμου Καβάλας για τα Ελευθέρια της πόλης μας και η δεύτερη θα ενταχθεί στην Ετήσια Πολιτιστική Εκδήλωση της Θ.Ε.Κ. (24 Οκτωβρίου 2021).

- Έκδοση ειδικού τόμου «Θασιακών» (21ος τόμος), σε συνεργασία με την Π.Ε. Καβάλας, αφιερωμένου στους αγωνιστές της Θάσου και της Καβάλας, που έλαβαν ενεργό μέρος στον αγώνα της ανεξαρτησίας. Όλες οι σκόρπιες βιογραφίες Θάσιων και Καβαλιωτών αγωνιστών θα συγκεντρωθούν στον παραπάνω ειδικό τμητικό τόμο. Ανάπτυξη του επετειακού αυτού τόμου θα διατε-

θούν Καραϊσκάκη, Μορφάρη, το οποίο είχε γραφεί ο μακαρίτης καθηγητής Απ. Βακαλόπουλος (Βλ. Πρακτικά Β' Τοπικού Συμποσίου Καβάλας, τ. Α', Καβάλα 1987, σ. 67-88). Δεύτερος είναι ο Θεόδωρος Καβαλιώτης, που ένας δρόμος της Καβάλας φέρει το όνομά του. Ένας τρίτος είναι ο Σερδάρουλος, τον οποίο μνημονεύει η τοπική εφημερίδα «Κήρυξ» το 1926 και τέταρτος είναι ο Γεώργιος Χατζηγιώργη, παππούς του παππού του ιατρού Δημητρίου Ι. Αστεριάδη (Βλ. Αρχεία του Αρχείου Πάγου, Αρχεία της Ακαδημίας Αθηνών, Μητρώο της Φάλαγγος Αγωνιστών 1821 και Επετηρίδα του Ομίλου Απογόνων Αγωνιστών του '21.

- Παράλληλα με τις παραπάνω δράσεις προτείνουμε τη μετεγκατάσταση των προτομών δύο θάσιων αγωνιστών του 1821 σε κεντρικό σημείο της πόλης μας, επειδή η μεν προτομή του Καλλίνικου Σταματιάδη υφίσταται πολλούς βανδαλισμούς (φθορές των μαρμάρων, βόμβισμο με απρεπή συνθήματα), η δε προτομή του Χατζηγιώργη κρύβεται από τα σταθμευμένα γύρω από αυτήν ΤΑΞΙ.

Σημειώνουμε ότι το 1972, με υπόδειξη της Θ.Ε.Κ. προς τον τότε δήμαρχο Ευάγγελο Ευαγγελίου, στήθηκαν στην πόλη μας οι προτομές δύο θάσιων αγωνιστών του 1821: του αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Σταματιάδη σε νησίδα προσίνου (σήμερα παιδική χαρά) της συνοικίας Τιμίου Σταυρού και του Χατζηγιώργη Μεταξά σε διαχωριστική νησίδα της οδού Μητροπ. Χρυσσοτόμου, απέναντι από το Ι.Κ.Α. (σήμερα νησίδα στάθμευσης ΤΑΞΙ).

Ο Πρόεδρος της Θ.Ε.Κ.
Νικόλαος Τσιλογεώργης

επισημασμένη του Θεολόγου με τον αρχηγό των ενόπλιων Ψαριανών, τον παρόντα στη μεγάλη απόφαση. Όταν αποχώρησαν οι ενόπλιοι Ψαριανοί από τη Θάσο και οι Τούρκοι συγκεντρώνονταν στην Κεραμωτή για απόβαση στο νησί, έντρομοι οι Θάσιοι έστειλαν αντιπροσώπους στα Ψαρά και ζήτησαν βοήθεια. Δύο πλοία των Ψαριανών, του Αναγνώστη Καλημέρη και του Μανώλη Βαλαβάνου, κατέφθασαν στη Θάσο και βομβάρδισαν τα τουρκικά στήθη, που είχαν συγκεντρωθεί στην Κεραμωτή, τα οποία και διεσκόρπισαν.

Ο αρχικός ενθουσιασμός, όμως, των Θάσιων μεταβλήθηκε γρήγορα σε αγωνία από τον φόβο της απόβασης των Τούρκων στο νησί τους. Ο Χατζηγιώργης υπέδειξε στους συνταπίτες του να ρίξουν όλη την ευθύνη της εξέγερσης σ' αυτόν και ο ίδιος αυτοεξορίστηκε για να μην κακοπάθουν οι συμπατριώτες του. Η υποταγή της Θάσου έγινε τον Δεκέμβριο του 1821 όπως σημειώνεται στην από 24-12-1821 έκθεση του αυστριακού προξένου της Θεσπιάκης deChoch. Ο θετός γιος του Χατζηγιώργη, Δημήτριος Χατζηγιαλός, που πρωτοστάτησε στο επαναστατικό κίνημα, συνέχισε τη δράση του και προσέφερε πολλά στον ιερό αγώνα, όπως και πολλοί άλλοι Θάσιοι, που εγκατέλειψαν τη Θάσο κι αγωνιάσθηκαν στη νότια Ελλάδα.

Το 1972 με αίτημα της Θασιακής Ένωσης προς τον τότε δήμαρχο Ευάγγελο Ευαγγελίου στήθηκαν στην Καβάλα οι προτομές των δύο θάσιων αγωνιστών του 1821, του αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Σταματιάδη και του πρωταγωνιστή της Επανάστασης Χατζηγιώργη Μεταξά.

ΝΤΑΝΑ ΤΣΕΝΤΣ

Πάροδος Κ. Παλαμά 8

ΚΑΒΑΛΑ

τηλ. και φαξ: 2510 223390

www.dana.gr - email: info@dana.gr

DANA

ΑΓΓΛΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΚΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ